

Handlingsplan 2018–2022

Överenskommelsen Värmland - för samverkan inom det sociala området
mellan Landstinget i Värmland och den idéburna sektorn i Värmland

”En god hälsa i befolkningen är en grund för positiv utveckling och
tillväxt i länet, likväl som tillväxt och utveckling gynnar hälsan.”

Om värmlänningarna

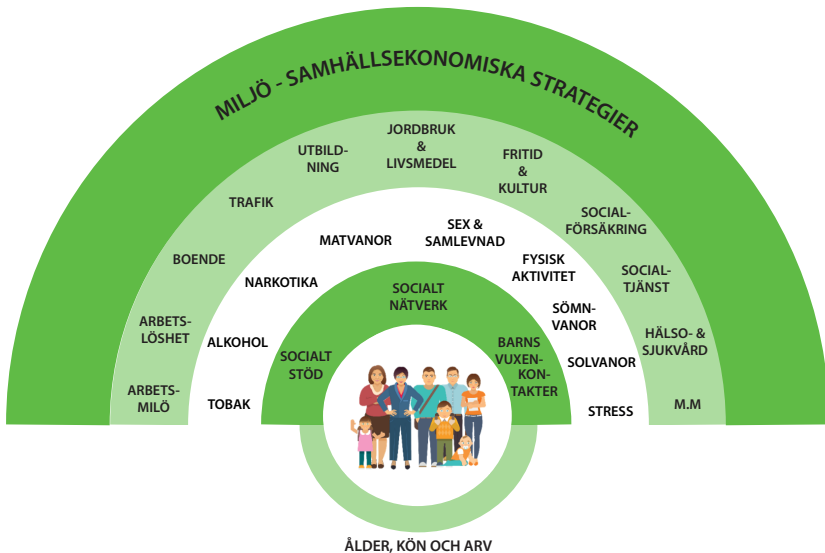
Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Vision.....	7
Syfte och Mål.....	7
Om oss.....	8
Samverkan.....	9
Värdegrund.....	10
De fem principerna.....	10
<i>Dialog</i>	10
<i>Kvalitet</i>	11
<i>Mångfald</i>	11
<i>Självständighet</i>	12
<i>Öppenhet</i>	12
Aktiviteter 2018.....	13

Det här är den första regionala handlingsplanen för Överenskommelsen Värmland. Den har arbetats fram över en längre tid, tillsammans och i process med representanter från den idéburna sektorn, tjänstemän och politiker från landstinget. Handlingsplanen är tänkt att inleda samverkan mellan landstinget och den idéburna sektorn i Värmland inom ramen för Överenskommelsen. Initialt behöver vi lära känna varandra bättre för att få fördjupad kunskap om varandra och för att gemensamt identifiera vilka utmaningar Värmland med dess invånare står inför. Vi behöver skapa strukturer och organisation både inom idéburen sektor och i samverkan mellan parterna. Handlingsplanen tar avstamp i just detta.

Inledning

Värmland har en utveckling med en allt äldre befolkning. Prognoserna visar att den utvecklingen fortsätter. Fram till 2030 kommer befolkningen i Värmland att öka med cirka tre procent, men det är framförallt i de äldre åldersgrupperna, medan den arbetsföra befolkningen beräknas minska. De självsfattade hälsolivnivåerna i Värmland har en sjunkande trend. Fler anser att den egna hälsan blir sämre och individer med lägre utbildningsnivå har generellt en lägre skattad hälsolivnivå. De här förutsättningarna kommer tillsammans medföra stora utmaningar för samhället.

Bilden ovan illustrerar samband mellan olika faktorer som påverkar individens hälsa, direkt eller indirekt – det kallas hälsans bestämningsfaktorer. Att finnas i ett socialt sammanhang, känna delaktighet, trygghet och meningsfullhet är viktiga faktorer för vår hälsa och livskvalitet. Faktorerna i Hälsans bestämningsfaktorer, är uppdelade i orsaksfaktorer.

Livsvillkor är faktorer som påverkar människors förutsättningar i livet, det kan vara arbete, boendesituation, utbildningsmöjligheter och hur hälso- och sjukvården fungerar och hur dessa livsvillkor påverkar vilka levnadsvanor vi har.

Levnadsvanor kan individen själv påverka, men faktorer inom den sociala miljön inverkar och påverkar vår hälsa och ohälsa och möjlighet till goda levnadsvanor.

Tanken med att utgå från hälsans bestämningsfaktorer är att de är möjliga att påverka genom politiska beslut och att hälsoutveckling går att följa med hjälp av indikatorer. En bestående positiv utveckling av folkhälsan kräver insatser av individen själv och samverkan mellan idéburen sektor och landstinget i Värmland är tänkt att vara kittet mellan faktorer som påverkar invånarna i Värmlands livskvalitet och hälsa.

Samverkan mellan de idéburna organisationerna och landstinget kan bidra till att stärka de mellanrummen – det är dessa utmaningar och i den kontexten som Överenskommelsen Värmland är tänkt att verka.

Flera offentliga välfärdstjänster har sitt ursprung i de idéburna organisationerna och de har historiskt arbetat preventivt med att stärka invånarnas livskvalitet. Samverkan mellan idéburen- och offentlig sektor är en förutsättning i både patientinriktade och invånarinriktade insatser för att möta samhällsutmaningar och behov. Hälsofrämjande och förebyggande insatser har en positiv inverkan på människors hälsa samtidigt som de påverkar samhällsekonomi, social sammanhållning, trygghet, miljö och klimat.

I landstingets folkhälsostrategi 2015-2020 tydliggörs vikten av god och jämlik hälsa i hela befolkningen. I strategin finns prioriterade områden vilka tagits fram och baserats på statistik från olika datakällor, exempelvis Liv och Hälsaundersökningar, nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor, elevhälsodatabasen ELSA, nationella kvalitetsregister. En god och jämlik hälsa för individerna är något som både landstinget och idéburen sektor i Värmland bidrar till. I begreppet hälsa ryms såväl livsstilsfrågor, invånarnas livskvalité och andra faktorer som påverkar känslan av mening och sammanhang.

Överenskommelsen som plattform och samverkan mellan den idéburna sektorn och landstinget, bidrar till att utveckla demokrati och välfärd för invånarna i Värmland. Överenskommelsens¹ handlingsplan är tänkt att vara ett stöd i det fortsatta gemensamma arbetet med invånarnas hälsa och livskvalitet. Genom att bygga upp en hållbar struktur för samverkan kan behov snabbare identifieras och kompetenser och resurser tillvaratas på bästa sätt.

¹ En nationell Överenskommelse togs fram inom det sociala området och undertecknades 2008 av regeringen, Sveriges kommuner och landsting samt den idéburna sektorn. I Värmland har en process för en regional Överenskommelse pågått sedan 2011. Representanter från idéburna organisationer har ingått i en arbetsgrupp tillsammans med politiker och tjänstemän från Landstinget i Värmland.

Vision

Ett Värmland där samverkan och dialog skapar livskraftiga och innovativa samarbeten.

Syfte och Mål

Överenskommelsen är en avsiktsförklaring med syftet att möjliggöra långsiktig samverkan som stärker Värmland. Genom Överenskommelsen skapas goda förutsättningar för ett hållbart samhälle som bygger på delaktighet och skapar förtroende och kunskap om varandras unika uppdrag.

Målet med Överenskommelsen är att:

- möta samhällsutmaningar och skapa ett enhetligt förhållningsätt
- gemensamt bidra till en hållbar tillväxt i Värmland
- bidra till en ökad upplevd livskvalité hos invånarna i Värmland

- vara en plattform som möjliggör utveckling och ett professionellt förhållningssätt
- ytterligare öka mångfalden av aktörer inom det sociala området
- stärka den idéburna sektorns roll som en resurs

En levande demokrati präglas av engagemang och ansvarstagande. Den idéburna sektorns självständighet bidrar till att skapa mångfald och långsiktighet inom det sociala området. Överenskommelsen blir ett sätt att stärka livskvaliteten och främja samhällsutvecklingen.

Om oss

Den idéburna sektorn omfattar organisationer med verksamheter som bygger på demokratiska värderingar. De idéburna organisationerna är fristående från den offentliga sektorn och bedrivs i icke vinstutdelande föreningar, kooperativ, samfund, stiftelser eller liknande sammanslutningar.

Landstinget i Värmland är en politiskt styrd organisation som ansvarar för hälso- och sjukvården i Värmland. Landstinget har ansvar för att bidra till trygghet, välfärd och livskvalitet för alla invånare i Värmland, genom att främja en god folkhälsa² och tillgodose invånarnas behov av hälso- och sjukvård inklusive tandvård.

Överenskommelsen Värmland tecknas i nuläget mellan landstinget och den idéburna sektorn. En bredd av aktörer i såväl idéburen som offentlig sektor i samverkan är önskvärd.

För att säkerhetsställa utvecklingen av Överenskommelsen finns en ledningsgrupp som ska skapa förutsättningar för att överenskommelsens intention för samverkan verkställs. Ledningsgruppen beslutar om Överenskommelsens handlingsplan och ansvarar för att årligen följa upp samt att revidera den vart femte år. Ledningsgruppen består av representanter för de idéburna organisationerna samt politiker och tjänstemän från landstinget.

² Folkhälsa, det allmänna hälsotillståndet i en befolkning. Medan ansvaret för individers hälsa är ett samspel mellan individ och samhälle är hög grad ett ansvar för samhället. (Nationalencyklopedin)

Samverkan

För denna överenskommelse finns i huvudsak två ingående parter, Landstinget i Värmland och den idéburna sektorn. Landstinget och de idéburna organisationerna har olika roller och förutsättningar. Överenskommelsen innebär en jämbördighet som ska präglas av respekt för de olika samverkande parter roller, olika förutsättningar och olika grunder som respektive part vilar på. Det handlar om att bygga mötesplatser för respektfulla möten för samarbeten och dialog.

Öppenhet och nyfikenhet för båda varandra och uppgiften ska vara grundläggande i samtalen. Både landstinget och de idéburna organisationerna ansvarar för att skapa förståelse, kunskap och engagemang om Överenskommelsen Värmland. Fokus för samverkan är det gemensamma som förenar och stärker den ömsesidiga nyttan för invånarna i Värmland. I ett samhälle under utveckling förändras behoven. Därför har både den offentliga och den idéburna sektorn ett ansvar att underlätta framväxten av nya organisationer och utförare samt olika former för samverkan och avtal.

Värdegrund

Överenskommelsen är en plattform med en värdegrund som vilar på fem principer. Ingången till värdegrunden är Dialog som portalprincip till Kvalitet, Mångfald, Självständighet och Öppenhet. Principerna beskriver hur samverkan ska ske och hur det ömsesidiga åtagandet ska fungera. Samverkan ger förutsättningar för långsiktighet med en hållbar utveckling som grund. Ett framåtblickande perspektiv återfinns i alla principer och är en förutsättning för att kunna agera vid snabba samhällsförändringar.

Samverkan bygger på en demokratisk grund där människors ideella och idéburnas engagemang tillvaratas. Överenskommelsen värnar om en långsiktig hållbar samhällsnytta och vilar på FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och de sju diskrimineringsgrunderna.

De fem principerna

Dialogen innebär samverkan med ömsesidig respekt och syftar till att öka kunskapen om varandras organisationer och unika verksamheter. Dialogen stödjer utvecklingen av samspel i befintliga och nya former att organisera sig.

Överenskommelsen ska bidra till att skapa förutsättningar och mötesplatser för samverkan genom nätverkande och samverkanskonferenser. Den ska bidra till att fler aktörer deltar i samverkan, att nya gemensamma utvecklingsområden identifieras och genomförs. Överenskommelsen ska också genom respektfulla möten, värna om respekten för människors lika värde.

All verksamhet, oavsett vem som utför den, ska vara tillgänglig, hålla god kvalitet och gå att följa upp.

Överenskommelsen ska bidra till att skapa förutsättningar för långsiktig och stabil samverkan och att deltagande organisationer involveras tidigt i processer. Den ska stärka tillgängligheten till verksamheter både geografiskt och funktionellt. Vidare ska den bidra till att utveckla former för systematiskt utbyte av information och erfarenheter. Överenskommelsen ska även verka för lätthanterliga stödsystem, och utforma metoder för uppföljning.

Mångfald innebär ett inkluderande perspektiv där olika utförare välkomnas för en bred samverkan. Ett växande utbud av aktörer möjliggör olika lösningar på samhällets utmaningar och fler hållbara initiativ.

Överenskommelsen ska bidra till att perspektivet på mångfaldsbegreppet är brett för samverkansparter. Överenskommelsen ska också bidra till att underlätta för framväxten av nya organisationer och utförare samt underlätta olika former av samverkan. Så många som möjligt ska kunna engagera sig i samverkan.

Landstinget i Värmland och den idéburna sektorn formulerar sina specifika åtaganden utifrån uppdrag, egen identitet och värdegrund.

Överenskommelsen ska bidra till att de idéburna organisationerna fortsatt kan hävda sitt oberoende och ha en granskande roll som röstbärare. Överenskommelsen ska uppmuntra till att åsikter och insikter tillvaratas för en ökad insyn och självständighet.

Öppenhet är en förutsättning för ömsesidigt förtroende och bygger på viljan till öppenhet. Öppen och tillgänglig information är grunden för en god samverkan och för att skapa förtroende.

Överenskommelsen ska bidra till att underlätta kommunikation mellan aktörerna, att information ska finnas tillgänglig och att samverkan ska kännetecknas av transparens. Varje samverkanspart ska ha tydliga ändamål och beskrivning av sin verksamhet.

Aktiviteter 2018

En förutsättning för samverkan är dialog. Initialt behöver vi därför mötas för att få fördjupad kunskap om varandras organisationer och gemensamt identifiera utmaningar som Värmland står inför. Vi behöver skapa strukturer och organisation både inom idéburen sektor och i samverkan mellan parterna.

Aktiviteter är framtagna per kvartal för att säkerställa att processen med Överenskommelsen Värmland fortskrider. Överenskommelsens ledningsgrupp träffas varannan månad, för att säkerställa kvalitet i aktivitetsplanen och upprätthålla engagemang.

Implementering och kommunikation

Under första kvartalet kommer fokus vara att implementera överenskommelsen i landstinget och i de idéburna organisationerna. För det krävs en plattform, där kommunikation och information bidrar till att utveckla nätverkande i hela länet.

En nulägesanalys av länets idéburna organisationer planeras att genomföras för kartläggning av organisationernas verksamhetsområden och för att identifiera gemensamma samverkansområden.

Dags att signera Överenskommelsen Värmland

Kvartal två, den 20 april, signeras Överenskommelsen Värmland och aktiviteter enligt plan påbörjas. Att överenskommelsen undertecknats är inledningen till en fördjupad samverkan mellan parterna.

Framtida Stödsystem

Under kvartal tre fokuseras på utvecklande av stödsystem, ökad delaktighet och involvering.

En nulägesanalys av nuvarande uppföljningsmetoder och stödsystem behövs för att utveckla metoder och stöd med överenskommelsens principer som grund.

Möten för samverkan

Under året planeras två workshoppar för inspiration, kunskapsutbyte och idégenerering av samhällsutmaningar och en samverkanskonferens planeras in under kvartal tre. Ett tema kan vara IOP- Idéburet Offentligt Partnerskap, vilket växer som samverkansform. Information och kunskap om IOP, upphandlingar, avtal och bidragsformer är en väg att förbättra möjligheterna för den idéburna sektorn att verka på ett långsiktigt perspektiv.

Planering kommande år

Handlingsplanen är en del av överenskommelsen som gäller fem år. Handlingsplanen och dess aktiviteter kommer att utvärderas och revideras årligen. Detta för att säkerställa att aktiviteterna följer målen i Överenskommelsen Värmland och bidrar till samhällsutveckling. Löpande genomförs omvärldsanalys inför planering av framtida aktiviteter. I slutet av året presenteras en aktivitetsplan för 2019 och en årsberättelse upprättas.

Aktivitetsplan

Ett arbetsdokument med tidsramar för aktiviteterna 2018 finns som bilaga till Handlingsplan 2018-2023.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ÖVERENSKOMMELSEN

Värmland

Överenskommelsen i Värmland är framtagen av Landstinget i Värmland
i samverkan med idéburna organisationer i Värmland

April 2018